

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Керівникам департаментів (управлінь)
освіти і науки обласних, Київської
міської державних (військово-
цивільних) адміністрацій

Керівникам закладів професійної
(професійно-технічної), фахової
передвищої та вищої освіти

Про оплату праці працівників закладів освіти

До Міністерства освіти і науки України звертаються працівники закладів освіти щодо невиконання заробітної плати тим працівникам, які в умовах воєнного стану вимушені були змінити місце проживання, залишити робоче місце, але мають можливість виконувати роботу дистанційно або не можуть виконувати свої посадові обов'язки; щодо рішень відділів (управлінь) освіти місцевих органів виконавчої влади, керівників закладів освіти про зменшення розмірів надбавок і доплат педагогічним працівникам тощо.

Міністерство освіти і науки неодноразово листами від 28.02.2022 № 1/3292-22, від 06.03.2022 № 1/3370-22, від 07.03.2022 № 1/3378-22, від 15.03.2022 № 1/3463-22 доводило до департаментів (управлінь) освіти і науки обласних, Київської міської державних (військово-цивільних) адміністрацій інформацію щодо особливостей застосування норм трудового законодавства під час дії правового режиму воєнного стану, зокрема щодо оплати праці працівників закладів освіти під час призупинення навчання, в умовах дистанційного навчання, під час простою тощо (зазначені листи є у вільному доступі на сайті Міністерства освіти і науки України).

Повідомляємо, що відповідно до частини першої статті 57¹ Закону України «Про освіту» (із змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» від 15.03.2022 № 2126-IX, що набув чинності 20.03.2022) працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ, у тому числі тим, які в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку (особливий період) були вимушені змінити місце проживання (перебування), залишити робоче місце, місце навчання, незалежно від місця їх проживання (перебування) на час особливого періоду гарантується, зокрема, організація освітнього процесу в

МОН № 1/4444-22 від 25.04.2022

Підписав: Даниленко Світлана Василівна

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000002FCB1F00FF988400

Дійсний: з 03.06.2020 14:27:52 по 03.06.2022 14:27:52

дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників; збереження місця роботи, середнього заробітку та інших виплат, передбачених законом.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, їх представники, посадові особи (керівники, голови, начальники), органи управління (структурні підрозділи) у сфері освіти приймають у межах своєї компетенції рішення, обов'язкові до виконання на відповідній території, для реалізації державних гарантій, визначених частиною першою цієї статті, в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду).

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» органи управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, зокрема у підпорядкуванні яких перебувають заклади загальної середньої освіти та установи освіти, мають забезпечити та організувати оплату праці працівників закладів освіти та установ освіти незалежно від їх поточного місця проживання (перебування) в Україні чи за її межами, у тому числі шляхом прийняття рішення (розпорядження, наказу) про оголошення простою у закладах освіти, що не можуть здійснювати освітню діяльність внаслідок збройної агресії російської федерації.

Отже, держава гарантує працівникам закладів і установ освіти забезпечення виплати заробітної плати або збереження середнього заробітку незалежно від їх поточного місця проживання (перебування) в Україні чи за її межами, у тому числі шляхом прийняття рішення про оголошення простою у закладах освіти, що не можуть здійснювати освітню діяльність внаслідок збройної агресії російської федерації. Саме з цієї причини працівники закладів та установ освіти, як працівники бюджетних установ, не мали права на отримання державної допомоги в рамках програми «єПідтримка», оскільки повинні отримувати заробітну плату безпосередньо у закладі освіти.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX заробітна плата виплачується працівнику на умовах, визначених трудовим договором. Роботодавець повинен вживати всіх можливих заходів для забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати.

Під час воєнного стану працівники можуть виконувати завдання у штатному режимі або за межами робочого приміщення, адміністративної будівлі (дистанційно). Порядок і підстави дистанційної роботи передбачено законодавством про працю.

Відповідно до статті 60² Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) за дистанційною формою організації праці робота виконується працівником поза робочими приміщеннями чи територією власника або уповноваженого ним органу, в будь-якому місці за вибором працівника та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Норма також визначає, що дистанційна робота може запроваджуватися наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу без обов'язкового укладення трудового договору про дистанційну роботу в письмовій формі.

Таким чином, законодавством визначено достатньо гнучкий спосіб виконання завдань за межами робочого місця (адмінбудівлі), при цьому основною умовою є своєчасне виконання завдань за посадою.

У згаданих випадках оплата праці здійснюється в повному обсязі відповідно до законодавства.

У разі відсутності організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, оголошується простій щодо окремих працівників або структурних підрозділів відповідно до статті 34 КЗпП.

Зауважуємо, що порядок оплати часу простою визначаються положеннями статті 113 КЗпП.

Відповідно до частини першої статті 113 КЗпП час простою не з вини працівника, в тому числі на період оголошення карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України, оплачується з розрахунку не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові розряду (окладу).

У частині третій статті 113 КЗпП зазначено, що за час простою, коли виникла виробнича ситуація, небезпечна для життя чи здоров'я працівника або для людей, які його оточують, і навколишнього природного середовища не з його вини, за ним зберігається середній заробіток.

Відповідно до пункту 8.3.3 Галузевої Угоди між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2021-2025 роки, що зареєстрована Міністерством економіки України 18.06.2021 за № 12, сторони рекомендують керівникам установ та закладів освіти забезпечити оплату простою працівникам, включаючи непедагогічних та тих, які працюють за сумісництвом, не з їх вини в розмірі середньої заробітної плати.

Зауважуємо, що відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 221 «Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану» надано право керівникам державних органів, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, до припинення чи скасування воєнного стану в Україні в межах фонду заробітної плати, передбаченого у кошторисі, самостійно визначати розмір оплати часу простою працівників, але не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу).

Тобто, постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 221 встановлена нижня межа оплати часу простою працівників – не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу) і не передбачена заборона здійснювати оплату часу простою у більш високому розмірі, зокрема, у розмірі середньої заробітної плати.

Щодо здійснення виплат працівникам закладів та установ освіти, що знаходяться на території тимчасової окупації або у місцях бойових дій.

Міністерство освіти і науки листом від 19.03.2022 № 1/3556-22 інформувало керівників закладів та установ освіти, які розташовані в місцях бойових дій або під тимчасовою окупацією, про можливість змінити місце розташування та перейти на обслуговування до органів Казначейства за новою адресою розташування. У разі переходу на обслуговування до іншого органу Казначейства розпорядники бюджетних коштів (одержувачі бюджетних коштів) керуються Порядком формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 22.12.2011 № 1691.

Також зазначаємо, що Порядок виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 (зі змінами).

Розрахунково-касове обслуговування розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів здійснюється Державною казначейською службою та його органами в особливому режимі в установленому законодавством порядку з урахуванням особливостей, визначених цим Порядком.

Також інформуємо, що Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 13.03.2022 № 267 «Деякі питання затвердження фінансових документів та казначейського обслуговування в умовах воєнного стану».

На сьогодні на жаль не всі громади самостійно можуть виплатити заробітну плату працівникам закладів освіти через різні причини (окупація, відсутність електропостачання, втрачений зв'язок з начальником відділу освіти, керівником закладу і бухгалтерією тощо).

Задля налагодження механізму виплати заробітної плати педагогічним працівникам у тих громадах, які не можуть зробити цього самостійно, Міністерство освіти і науки спільно з Міністерством фінансів і Казначейством вишукують реальні можливості вирішення цього питання в тих умовах, що склалися.

Міністерство освіти і науки постійно контролює ситуацію щодо виплати заробітної плати працівникам закладів освіти, зокрема спрямування коштів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

Інформуємо, що освітня субвенція, яка спрямовується на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, надходить на рахунки місцевих бюджетів двічі на місяць (у перший робочий день та 11 числа місяця). Міністерство освіти і науки як головний розпорядник коштів за день до кожного траншу (1 і 11 числа місяця) надає Казначейству лист з інформацією чи на всі бюджети і чи в повному обсязі перераховувати кошти освітньої субвенції. Кошти освітньої субвенції спрямовуються до всіх місцевих бюджетів своєчасно та в повному обсязі.

Щодо рішень відділів (управлінь) освіти місцевих органів виконавчої влади, керівників закладів освіти про зменшення розмірів надбавок і доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти.

Відповідно до додатку до постанови Кабінету Міністрів України від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» видатки загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік, передбачені для Міністерства освіти і науки за програмою 2211190 «Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам», скорочено на 10 відсотків загальним обсягом 10 804 383,8 тис. гривень.

Таким чином, у зв'язку із запровадженням військового стану в Україні фінансовий ресурс у 2022 році для виплати заробітної плати педагогічним працівникам є надто обмеженим, що спонукає місцеві органи виконавчої влади, керівників закладів освіти ухвалювати рішення про зменшення розмірів надбавок і доплат.

Проте слід зауважити, що згідно із помісячним розписом видатків державного бюджету зазначені обсяги освітньої субвенції буде зменшено у червні-грудні поточного року, що призведе до недофінансування видатків на оплату праці педагогічних працівників закладів освіти, які здійснюються за рахунок освітньої субвенції, в середньому на 17 відсотків щомісяця.

Керівники закладів освіти мають встановлювати працівникам підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати), надбавки і доплати за окремі види діяльності у розмірах, визначених нормативними актами з оплати праці. Керівники закладів освіти мають право зменшувати розміри лише тих доплат і надбавок, які встановлені нормативними актами у граничних розмірах або мають необов'язковий характер (за складність, напруженість, за виконання особливо важливої роботи, за престижність праці тощо) і розмір яких залежить від наявного фонду заробітної плати, затвердженого у кошторисі.

Водночас Міністерство освіти і науки ініціюватиме внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України, що регулюють питання встановлення надбавок і доплат, щодо унормування питань оплати праці педагогічних працівників закладів освіти з урахуванням зменшеного обсягу освітньої субвенції.

Враховуючи зазначене вище, просимо переглянути свої рішення про зменшення розмірів надбавок і доплат педагогічним працівникам закладів освіти у квітні місяці, зокрема тих, що встановлюються за додаткову роботу (класне керівництво, перевірку навчальних робіт тощо).

Заступник Міністра

Світлана ДАНИЛЕНКО